

7. ročník (týden **od 26.4.**)

Občanská výchova

Přečtěte si v učebnici kapitolu **Kulturní bohatství 48 až 51**. Zápis do sešitu:

Téma: **Kulturní bohatství**

= výtvořy a hodnoty, které existují po staletí, předávají se dalším generacím

1. VÝZNAMNÉ VÝTVORY LIDSKÉ ČINNOSTI

- předměty a stavby, které dokládají historický vývoj a způsob života společnosti

a) památky zapsané do seznamu světového dědictví UNESCO

„Seznam světového dědictví“ – nejvýznamnější kulturní a přírodní památky světa

Praha – historické centrum

Kutná Hora – historické centrum a **chrám sv. Barbory**

Žďár nad Sázavou – **kostel sv. Jana Nepomuckého na Zelené hoře**

Litomyšl – renesanční **zámek**

Olomouc – **sloup Nejsvětější Trojice**

Kroměříž – arcibiskupský **zámek**, Květná a Podzámecká **zahrada**

Brno – **vila Tugendhat**

Lednicko-valtický areál

Třebíč – románsko-gotická **bazilika a židovská čtvrť**

Telč – historické centrum

Český Krumlov – historické centrum

Holašovice – vesnice se stavbami ve stylu **selského baroka**

b) národní kulturní památky

- výtvořy lidské činnosti, které patří k nejvýznamnějším, jsou součástí kulturního dědictví národa

- o jejich vyhlášení rozhoduje vláda ČR, celkem asi 230

Patří sem např.: Pražský hrad, korunovační klenoty, hrad Karlštejn, Staroměstská radnice, Karlův most, Národní divadlo, Národní muzeum, Vyšehrad, Lidice, hora Říp s rotundou sv. Jiří, hrad Zvíkov, hrad Bezděz, Babiččino údolí atd.

c) kulturní památky

- výtvořy lidské činnosti, které mají přímý vztah k významným osobnostem a historickým událostem

- je jich celkem asi 44 500

Patří sem např.: fara a kostel v Tachlovicích, tvrz v Třebotově, Smírčí kříž ve Zbuzanech, zámek Hořelice, Husův sbor v Rudné, zámek Průhonice, Kostel Stětí sv. Jana Křtitele v Ořechu, hrad Okoř, kostel sv. Jana Nepomuckého v Chrástanech, kostel sv. Kateřiny v Chotči, fara a zámek v Hostivicích atd.

2. KULTURNÍ ZVYKLOSTI

- obyčeje a zvyky, spojené obvykle s oslavami různých svátků a výročí

Sem patří např. velikonoční půst, pomlázka, výroba kraslic, tradiční masky a masopustní průvod apod.

3. ZVLÁŠTĚ CHRÁNĚNÁ ÚZEMÍ

- ekologicky cenné lokality se zachovalou původní krajinou nebo cennými přírodními prvky, mají zvýšenou ochranu a péči

a) národní parky

- rozsáhlá území s dochovanými přirozenými ekosystémy

- platí zde přísný režim ochrany, je omezen volný pohyb lidí

Jsou to: **NP České Švýcarsko, Krkonošský NP, NP Podyjí, NP Šumava**

b) chráněné krajinné oblasti

- rekreační využití se zvýšenou ochranou

Je jich 26, např.: Český kras, Křivoklátsko, Brdy, České středohoří, Labské pískovce, Kokořínsko, Český ráj, Jizerské hory, Jeseníky, Beskydy, Pálava atd.

c) národní přírodní rezervace

d) přírodní rezervace

e) národní přírodní památky

f) přírodní památky

Existují také přírodní parky, památné stromy, zvláště chráněné druhy rostlin a živočichů.

Úkol: Vyhledejte v seznamech přírodních rezervací a přírodních památek významná chráněná místa vyskytující se v okolí vašeho bydliště. Zapište si je do sešitu.

Můžete také napsat krátký referát s fotografiemi o kulturně či přírodovědně významných místech v našem okolí, která jste navštívili.

Podívejte se na naše památky zapsané do Seznamu světového dědictví UNESCO: https://www.unesco-czech.cz/cesky-krumlov/videogalerie/#page_start

Informace o národních parcích <https://www.ceskatelevize.cz/ivysilani/1129337346-pridej-se/210562248410008>

NP České Švýcarsko <https://www.youtube.com/watch?v=HcvLwQ90k4k>

NP Podyjí <https://www.youtube.com/watch?v=FKFWGCPi13M>

Šumava <https://www.youtube.com/watch?v=f17RtvBNnzM>

Krkonoše <https://www.krnep.cz/propagace-krkonos/>

Výchova ke zdraví

Téma: **Šikanování**

Šikana je bezprávní a zbabělá.

PSYCHICKÉ – opakované posměšky, říkání ošklivých a nepříjemných věcí, vyhrožování

FYZICKÉ – opakované bití, kopání, braní věcí, zamykání v místnostech, vydírání

- většinou probíhá někde v ústraní, na cestě do školy, ze školy, mimo dohled dospělých → je těžké se ubránit

OBĚŤ (šikanovaný) – něčím se odlišuje, je jiný, má určitou přednost nebo oslabení, je jiné rasy nebo národnosti, má handicap apod.

ÚTOČNÍK (šikanuje) – má touhu ovládat druhé, napodobuje vzory z akčních filmů a počítačových her, má nezdravé sebevědomí, zpravidla je tělesně zdatný a obratný, získává pro svůj záměr kamarády, chce ubližovat, zotročit druhého atd.

MLČÍCÍ VĚTŠINA (týrání se odehrává před nimi) – nezastanou se oběti z lhostejnosti, bojí se projevit svůj názor, aby se nestali obětí

KYBERŠIKANA = specifický druh šikany: zasílání výhružných e-mailů a SMS zpráv, výhružné telefonáty nebo obtěžování přes chat, vytváření webových stránek, které oběť šikany uráží a zesměšňují, publikování obrázků a videí oběti on-line, vyvěšování pornografických fotografií na internetu

Je důležité zajistit ochranu slabších, dodržovat kázeňské předpisy.

Z pohledu společnosti dochází v souvislosti se šikanou k **páchání trestných činů** proti svobodě a lidské důstojnosti (poškození cizí věci, ublížení na zdraví, omezování osobní svobody, vydírání, loupež, násilí proti jednotlivci nebo skupině obyvatel).

OBRANA PROTI ŠIKANĚ: Svěř se tomu, komu důvěřuješ, mluv o svém problému. Pamatuj, že násilí plodí zase násilí. Neuklidňuj se tím, že to jednou musí skončit, snaž se problém řešit.

Můžeš se obrátit na policii 158 nebo Linku bezpečí: 116 111, Bílý kruh bezpečí www.bkb.cz, www.donalinka.cz, www.domacinasili.cz, www.linkabezpeci.cz.

Úkol: Jak jsem vám minule slíbila, zde je celý příběh. Přečtěte si ho a porovnejte s pokračováním příběhu tak, jak jste ho napsali vy. Zkuste nad jeho obsahem chvíli popřemýšlet.

Jmenoval se Karel. Vypadalo to, že si nese všechny své věci. Myslel jsem si: „Kdo by odnášel v pátek všechny knížky? Musí to být pěkný trouba!“ Já měl naplánovaný celý víkend – párty a fotbalový zápas s přáteli na ztřeštější odpoledne.

Pokrčil jsem rameny a šel dál. Jak tak šlo, uviděl jsem bandu kluků, co utíkají jeho směrem. Běheli na něj! Vytřhli mu knížky z rukou, podrazili noby tak, že přistál v blátě.

Jeho brýle odletěly a viděl jsem je dopadnout do trávy asi 2 metry od něj.

Podíval se na mě a já uviděl ten strašný smutek v jeho očích. Kvalo mi to srdce. Přiběhl jsem mu na pomoc. Jak se plazil a hledal brýle, uviděl jsem v jeho očích slzy. Podal jsem mu brýle a řekl: „Tyhle kluci jsou hajzlové, neumí se normálně chovat!“

Podíval se na mě, řekl „díky“ a na jeho tváři se objevil úsměv. Byl to jeden z těch úsměvů, co projevují skutečnou vděčnost.

Pomohl jsem mu sebrat knížky a zeptal se, kde bydlí. Ukázalo se, že bydlí nedaleko mě. Ptal jsem se, proč jsem ho nikdy předtím nepotkal.

Prý chodil na soukromou školu. Nikdy dřív bych se nedal dohromady s klukem ze soukromé školy! Nesl jsem mu pár knížek a celou cestu jsme si povídali. Ukázalo se, že je tu prima kluk. Ptal jsem se, zda si nechce zítra zahrát fotbal.

Prý jo!

Celý víkend jsme byli spolu venku a já poznal Karla víc a oblíbil si ho. I mí přátelé ho vzali. V pondělí ráno tu byl Kája s hromadou knížek zpátky.

Zastavil jsem ho a se smíchem řekl, že bude mít dobré svaly z těch knížek.

Jen se smál a polovinu knížek mi naložil. Během čtyř let jsme se stali nejlepšími přáteli. Poslední rok jsme přemýšleli o nějaké vysoké škole. Každý jsme se rozhodli pro jinou.

Věděl jsem, že vždycky budeme přáteli a vzdálenost nebude žádným problémem. On se chtěl stát lékařem a já hodlal využít stipendia na práci kolem fotbalu.

Kája byl premiátem třídy, musel si tedy připravit proslov na závěrečnou slavnost školy. Zlobil jsem ho, že si „zamachruje“, ale byl jsem rád.

Závěrečný den byl tady. Viděl jsem Karla, vypadal skvěle! Byl jeden z těch kluků, který dospěl a našel se během let na studiích. Zesílil a moc mu slušely brýle. Měl víc děvčat než já, jeho mluvovaly, až jsem někdy žárlil.

Dnes byl velký den! Viděl jsem, jak je nervózní z proslovu, tak jsem šel za ním, poplácal jsem ho po zádech a řekl: „Hej, chlape, budeš dobrej!“ Podíval se na mě tím vděčným pohledem, usmál se a řekl: „Díky!“

Začátek proslovu měl za sebou, odkašlal si a pokračoval: „Závěr školy je čas, abychom poděkovali všem, co nám pomohli přes tyto těžké roky.“

Rodičům, učitelům, sourozencům, možná trenérovi, ale hlavně přátelům. Jsem tady, abych vám všem, kteří jste něčí přítel, řekl, že být někomu přítelem, to je ten největší dárek, který můžete někomu dát!

Řeknu vám příběh...”

Díval jsem se nevěřícně na svého přítele, když začal vyprávět o dni, kdy jsme se poprvé potkali. Plánoval, že se o víkendu zabije. Mluvil o tom, jak si vyklidil školní skříňku, aby s tím jeho máma neměla později starosti, a nesl si věci domů. S vážností se na mě podíval a malinko se usmál: „Díky bohu jsem potkal přítele. Ten mě zachránil od mého nevyřčeného rozhodnutí!“

Slyšel jsem to zděšeně v davu, když nám ten příjemný a populární kluk řekl vše o svém nejslabším životním momentu. Viděl jsem jeho mámu a tátu, jak se na mě dívají s vděčností v očích. Dodnes si neuvědomuji hloubku svého činu. Nikdy nepodceňujte sílu okamžiku. Jedním jediným gestem můžete změnit život člověka. Někdy k lepšímu a taky občas k horšímu.

Přírodopis

Přečtěte si v učebnici BOTANIKA látku na straně 28 až 30. V pracovním sešitě vypracujte úkoly na straně 21 a 22. Zápis do sešitu:

Téma: **Dvouděložné rostliny**

PRYSKYŘNÍKOVITÉ

- vytrvalé byliny s nápadnými květy, velký počet tyčinek a pestíků
- většinou **jedovaté!**

Zástupci: pryskyřník prudký, sasanka hajní, jaterník podléška, blatouch bahenní, orsej jarní, hlaváček jarní, upolín nejvyšší

RŮŽOVITÉ

- byliny i dřeviny, většina **ovocných dřevin**
- pětičetné květy s kalichem a korunou

Zástupci: hrušeň obecná, jabloň domácí, slivoň švestka, třešeň ptačí, meruňka obecná, broskvoň obecná, ostružiník maliník, jahodník obecný, mochna husí, růže šípková, kontryhel žlutozelený

HLUCHAVKOVITÉ

- **aromatické byliny**
- čtyřhranná lodyha, jednoduché vstřícné listy, pyskaté květy
- léčivé rostliny, koření

Zástupci: hluchavka bílá, šalvěj luční, mateřídouška vejčitá, tymián, dobromysl

BRUKVOVITÉ

- jednoleté nebo vytrvalé byliny
- čtyřčetné bílé nebo žluté květy s kalichem a korunou
- **užitkové rostliny**

Zástupci: brukev řepka olejka, zelí, květák, kedluben, kapusta, brokolice, hořčice rolní, ředkev setá, penízek rolní, kokoška pastuší tobolka

HVĚZDNICOVITÉ

- druhově **nejpočetnější** čeleď, byliny
- květenství úbor, plodem je nažka, často ochmýřená
- některé mají mléčnice – při poranění vytéká bílá tekutina

Zástupci: slunečnice roční, čekanka obecná, pampeliška lékařská, devětsil lékařský, heřmánek pravý, podběl lékařský, řebříček obecný, rmen rolní, sedmikráska obecná, lopuch větší, kopretina bílá, jiřina, chryzantéma, astra

MIŘÍKOVITÉ

- aromatické byliny
- složené listy, drobné, většinou bílé květy – okolík, plodem je nažka
- kořenová zelenina, koření, plevel

Zástupci: miřík celer, mrkev setá, petržel obecná, kopr vonný, kmín kořený, boševník velkolepý, bršlice kozí noha

BOBOVITÉ

- byliny i dřeviny
- složené listy, často s úponky, souměrné květy, plodem nejčastěji lusk

Zástupci: luskoviny: hrách setý, fazol obecný, čočka kuchyňská, sója luštinatá, pícniny: jetel luční, tollice setá (vojtěška), bob obecný; jetel plazivý, vlčí bob mnoholistý, štirovník růžkatý, čičorka pestrá, trnovník akát

LILKOVITÉ

- byliny, často jedovaté!
- pětičetné květy, plodem bobule
- užitkové rostliny

Zástupci: lilek brambor, rajče jedlé, paprika roční, tabák virginský; rulík zlomocný, blín černý, durman obecný

Téma: **Jednoděložné rostliny**

LIPNICOVITÉ

- obilniny a trávy
- dutý stonek s kolénky, úzké čárkovité listy, nenápadné květy – klas nebo lata

Zástupci: obilniny: pšenice setá, žito seté, ječmen obecný, oves setý, kukuřice setá, proso seté, trávy: bojínek luční, psárka luční, lipnice luční, srha laločnatá

LILIOVITÉ

- vytrvalé byliny – podzemní cibule, barevné trojčetné květy
- okrasné rostliny (cibuloviny)

Zástupci: tulipán zahradní, lilie zlatohlavá, lilie bělostná, křivatec žlutý

AMARYLKOVITÉ

- vytrvalé byliny – cibule nebo oddenky
- užitkové rostliny, v přírodě některé zvláště chráněné

Zástupci: **bledule jarní, sněženka podsněžník, narcis žlutý; cibule kuchyňská, česnek kuchyňský, pažitka pobřežní, pór zahradní**

VSTAVAČOVITÉ

- vytrvalé byliny – **orchideje** (typické barevné květy)
- v přírodě zvláště chráněné

Zástupci: **střevíčník pantoflíček, prstnatec májový, okrotice červená, krušík široolistý, vemeník dvoulistý, hlístník hnízdák, vstavač kukačka; vanilovník plocholistý**

KOSATCOVITÉ

- vytrvalé byliny – hlízy, hlízovité oddenky
- barevné květy, trojčetné

Zástupci: **kosatec žlutý, kosatec německý, kosatec sibiřský, kosatec nízký, šafrán setý, mečík střechovitý**

Video:

Rostliny krytosemenné – jednoděložné a dvouděložné:

https://www.youtube.com/watch?v=uWNYQfw9W_s&list=PLu9YmWHGvyyuB4ESBRJxo3FpBUBcXdMSf&index=38

Němčina

Přečteme si **slovíčka ze 4. lekce** (PS strana 42), postupně si je napište do slovníčku.

V **pracovním sešitě** budeme dělat **cvičení ze strany 34 a 35.**

V **učebnici** budeme pracovat **na straně 41, 42, 43.**

Zápis do sešitu:

Den 29. April

Téma: **Schule**

Přepište si do sešitu tabulku Grammatik na straně 43 v učebnici.

Pokud mluvíme o nějaké věci poprvé, používáme **neurčitý člen (ein, eine)** – ve smyslu **nějaký**.